

ธุรกิจสหกรณ์ออมทรัพย์

สรุปแนวโน้มธุรกิจ

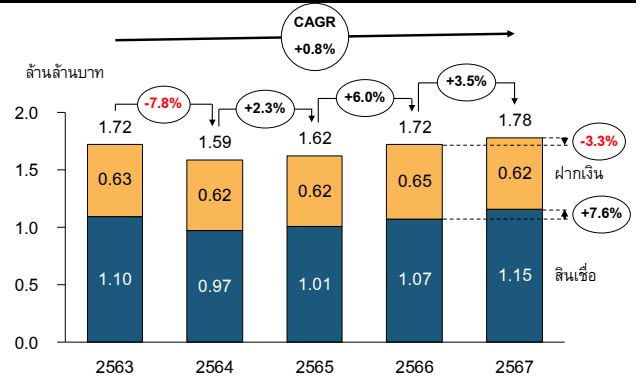
ISIC: 60641952 สหกรณ์ออมทรัพย์

ธุรกิจสหกรณ์ออมทรัพย์ในปี 2568/2569 มีแนวโน้ม “Neutral (-)” เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจที่ฟื้นตัวช้าและทิศทางดอกเบี้ยขาลง ซึ่งแม้จะช่วยลดต้นทุนทางการเงิน แต่ส่งผลให้ผลตอบแทนและรายได้ดอกเบี้ยชะลอตัวตามไปด้วย โดยสินเชื่อในระบบสหกรณ์มีแนวโน้มเติบโตต่ำลง ตามภาระหนี้ของสมาชิกที่สูงขึ้นส่งผลให้ความสามารถในการก่อหนี้ใหม่ลดลง ประกอบกับภาวะเศรษฐกิจที่ไม่เอื้อให้เกิดการกู้ยืมเพื่อนำไปลงทุนใหม่ ขณะที่ความเสี่ยงเชิงโครงสร้างเริ่มเด่นชัดจากการกู้ยืมเกินศักยภาพของสมาชิกและการขาดระบบข้อมูลเครดิตที่เชื่อมโยงกับเครดิตบูโร ทำให้เกิด “หนี้ซ่อนเร้น” ในระบบ อย่างไรก็ตาม ฐานะทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์โดยรวมยังอยู่ในเกณฑ์มั่นคง สะท้อนจากอัตราส่วนหนี้สินต่อทุนเฉลี่ยที่ 1.12 เท่า และ NPL ต่ำกว่า 0.5% ของสินเชื่อรวม เนื่องจากโครงสร้างลูกหนี้ที่ส่วนใหญ่เป็นข้าราชการและรัฐวิสาหกิจซึ่งมีรายได้มั่นคงและชำระหนี้ผ่านระบบหักเงินเดือน ส่งผลให้ระบบสหกรณ์ออมทรัพย์ยังคงมีเสถียรภาพและความสามารถในการทำกำไร แม้อยู่ภายใต้แรงกดดันจากต้นทุนและความเสี่ยงที่เพิ่มขึ้น

ภาพรวมธุรกิจ

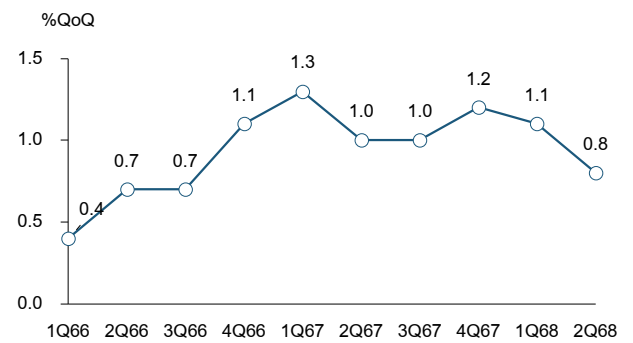
มูลค่าธุรกิจของสหกรณ์ออมทรัพย์ในปี 2567 ขยายตัวในอัตราชะลอลง โดยมีมูลค่าธุรกิจทั้งสิ้น 1.78 ล้านล้านบาท เพิ่มขึ้น 3.5%YoY แต่ชะลอลงจากปี 2566 ที่เพิ่มขึ้น 6.0%YoY โดยเป็นผลมาจากเงินรับฝากที่หดตัว 3.3%YoY ซึ่งสอดคล้องกับการลดลงของเงินฝากระหว่างสหกรณ์ ส่วนหนึ่งจากการโยกย้ายเงินบางส่วนไปยังตราสารความเสี่ยงต่ำที่ให้ผลตอบแทนสูงกว่า เช่น พันธบัตรรัฐบาลระยะสั้น ขณะที่เงินให้สินเชื่อยังขยายตัวดีที่ 7.6%YoY จากความต้องการสินเชื่อในกลุ่มข้าราชการและรัฐวิสาหกิจที่ยังคงพึ่งพาแหล่งเงินจากสหกรณ์ออมทรัพย์มากกว่าธนาคารพาณิชย์ ประกอบกับการเพิ่มขึ้นของจำนวนสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ อย่างไรก็ตาม การขยายตัวของสินเชื่อสหกรณ์ออมทรัพย์ในปี 2568 ส่งสัญญาณชะลอตัว โดยพิจารณาจากยอดสินเชื่อคงค้างที่สหกรณ์ออมทรัพย์ให้กู้ยืมแก่ภาคครัวเรือนรายไตรมาสที่ขยายตัวชะลอลงต่อเนื่องทั้งในไตรมาสที่ 1 และ 2 ของปี 2568 จากข้อมูลของธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) พบว่า อัตราการเติบโตของเงินให้กู้ยืมแก่ภาคครัวเรือนของสหกรณ์ออมทรัพย์ลดลงจาก 1.2%QoQ ในไตรมาส 1/2568 มาอยู่ที่ 0.8%QoQ ในไตรมาส 2/2568 ซึ่งเป็นระดับต่ำที่สุดในรอบกว่า 7 ไตรมาส สะท้อนแรงส่งของอุปสงค์สินเชื่อที่อ่อนแรงลงตามภาวะรายได้ครัวเรือนที่ฟื้นตัวช้าและภาระหนี้ของสมาชิกบางส่วนที่สูงขึ้นต่อเนื่อง

รูปที่ 1 มูลค่าธุรกิจสหกรณ์ออมทรัพย์ (สินเชื่อ + รับฝากเงิน)

ที่มา : กรมตรวจบัญชีสหกรณ์

รูปที่ 2 อัตราการเติบโตของเงินที่สหกรณ์ออมทรัพย์ให้กู้ยืมแก่ภาคครัวเรือน

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

จากข้อมูลของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์พบว่า ในปี 2567 ประเทศไทยมีสหกรณ์ออมทรัพย์ที่ยังดำเนินธุรกิจอยู่ทั้งหมด 1,354 แห่ง มีสมาชิก 3.47 ล้านคน และมีสินทรัพย์รวม 3.43 ล้านล้านบาท โดยสหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีจำนวนสมาชิกมากที่สุดคือสหกรณ์ออมทรัพย์ครู ซึ่งมีสมาชิก 9.06 แสนคน หรือคิดเป็น 26.1% ของสมาชิกทั้งหมด รองลงมาคือสหกรณ์ออมทรัพย์ข้าราชการอื่น มีสมาชิก 6.70 แสนคน หรือ 19.3% ขณะเดียวกัน เมื่อพิจารณาขนาดสินทรัพย์ต่อสหกรณ์พบว่า สหกรณ์ที่มีสินทรัพย์มากกว่า 5,000 ล้านบาทขึ้นไปกระจุกตัวอยู่ในสามกลุ่มหลัก ได้แก่ สหกรณ์ออมทรัพย์ครู รัฐวิสาหกิจ และอุดมศึกษา โดยมีสินทรัพย์เฉลี่ยต่อสหกรณ์ในช่วง 8,000–10,000 ล้านบาท ซึ่งสะท้อนถึงการกระจุกตัวเชิงโครงสร้างของระบบ โดยเฉพาะสหกรณ์ออมทรัพย์ครูที่มีเพียง 7.7% ของจำนวนสหกรณ์ทั้งหมด (105 แห่ง) แต่ถือครองสินทรัพย์สูงถึง 31.9% ของระบบ (1.09 ล้านล้านบาท) แสดงให้เห็นถึงบทบาทเชิงระบบ (systemic importance) ที่มีนัยต่อเสถียรภาพทางการเงินของภาคสหกรณ์ ขณะที่สหกรณ์รัฐวิสาหกิจมีขนาดสินทรัพย์เฉลี่ยสูงสุดที่ 10,715 ล้านบาทต่อแห่ง สะท้อนประสิทธิภาพการบริหารเงินทุนและสินเชื่อที่แข็งแกร่ง ในทางตรงกันข้าม สหกรณ์ออมทรัพย์ภาคเอกชน ซึ่งมีจำนวนมากที่สุดถึง 520 แห่ง (38.4% ของระบบ) กลับถือสินทรัพย์

เพียง 6.8% ของทั้งระบบ (2.33 แสนล้านบาท) แสดงถึงโครงสร้างที่มีการกระจายตัวสูงแต่มีขนาดเล็ก ทำให้มีข้อจำกัดด้านทุนและสภาพคล่อง ในภาพรวมจึงเห็นได้ว่าสหกรณ์ออมทรัพย์ไทยมีความเหลื่อมล้ำด้านขนาดและศักยภาพทางการเงินสูง กลุ่มสหกรณ์ขนาดใหญ่โดยเฉพาะสหกรณ์ครูและรัฐวิสาหกิจเป็นกลุ่มที่มีบทบาทเชิงระบบ ซึ่งหากเกิดปัญหาทางการเงินในกลุ่มนี้จะส่งผลกระทบต่อสมาชิกกว่า 1.2 ล้านคน หรือกว่า 1 ใน 3 ของสมาชิกทั้งหมด และสินทรัพย์รวมกว่า 47% ของระบบสหกรณ์ออมทรัพย์ในทันที

ตารางที่ 1 จำนวนสหกรณ์และสมาชิกของสหกรณ์ออมทรัพย์ (2567)

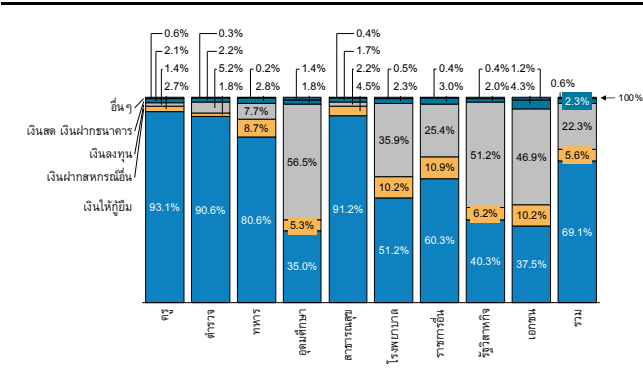
ประเภท	จำนวนสหกรณ์ (แห่ง)	จำนวนสมาชิก (คน)	สินทรัพย์ (ล้านบาท)	สินทรัพย์/สหกรณ์ (ล้านบาท)
ครู	105	905,557	1,094,189	10,421
รัฐวิสาหกิจ	49	297,121	525,052	10,715
ราชการอื่น	170	670,413	451,340	2,655
อุดมศึกษา	39	169,915	320,972	8,230
ตำรวจ	128	247,684	278,618	2,177
สาธารณสุข	78	270,262	271,257	3,478
เอกชน	520	532,409	232,736	448
โรงพยาบาล	82	110,644	130,160	1,587
ทหาร	183	265,228	128,914	704
รวม	1,354	3,469,233	3,433,238	2,536

ที่มา : กรมตรวจบัญชีสหกรณ์

ฐานะการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์

ณ สิ้นปี 2567 ฐานะทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ไทยโดยรวมยังอยู่ในระดับมั่นคง โดยมีสินทรัพย์รวม 3.43 ล้านบาท เพิ่มขึ้น 4.0%YoY จากปี 2566 ที่มีสินทรัพย์ 3.30 ล้านบาท แม้อัตราการเติบโตจะชะลอลงจากปีก่อน แต่ยังถือเป็นการขยายตัวต่อเนื่องภายใต้บริบทเศรษฐกิจที่ยังเปราะบาง โดยสินทรัพย์ส่วนใหญ่กว่า 69.1% ยังคงอยู่ในรูปของเงินให้กู้ยืมแก่สมาชิก ซึ่งเป็นธุรกิจหลักของสหกรณ์ออมทรัพย์ ขณะที่สินทรัพย์ในหมวดเงินฝากสหกรณ์อื่น และเงินลงทุน มีสัดส่วนประมาณ 28% ของสินทรัพย์ทั้งหมด แสดงให้เห็นถึงการบริหารพอร์ตที่มีการกระจายความเสี่ยงมากขึ้นหลังจากกฎกระทรวงว่าด้วยการฝากเงินและการลงทุนของสหกรณ์ พ.ศ. 2567 มีผลบังคับใช้ ทำให้สหกรณ์ต้องจำกัดการลงทุนต่อรายไม่เกิน 10% ของทุนรวม เมื่อพิจารณาเชิงโครงสร้างสินทรัพย์รายประเภทสหกรณ์พบว่า สหกรณ์ออมทรัพย์ครูยังคงมีสัดส่วนเงินให้กู้ยืมสูงสุดคิดเป็น 93.1% ของสินทรัพย์ทั้งหมด รองลงมาคือกลุ่มตำรวจและทหาร ที่มีสัดส่วนเงินให้กู้ยืม 90.6% และ 80.6% ตามลำดับ ขณะที่สหกรณ์ออมทรัพย์อุดมศึกษามีการบริหารสินทรัพย์ที่หลากหลายที่สุด โดยมีสัดส่วนเงินลงทุนสูงถึง 56.5% ของสินทรัพย์ทั้งหมด รองลงมาคือสหกรณ์ออมทรัพย์รัฐวิสาหกิจที่มีสัดส่วนการลงทุน 51.2% แสดงถึงแนวทางการบริหารพอร์ตเชิงรุก เพื่อสร้างผลตอบแทนทางการเงินควบคู่กับการคงสภาพคล่องในระดับที่เหมาะสม

รูปที่ 3 โครงสร้างสินทรัพย์ ปี 2567 รายประเภทสหกรณ์

ที่มา : กรมตรวจบัญชีสหกรณ์

ตารางที่ 2 ฐานะการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ ปี 2567

ประเภทสหกรณ์	ฐานะการเงิน (ล้านบาท)			เปลี่ยนแปลง (%YoY)		
	สินทรัพย์	หนี้สิน	ส่วนทุน	สินทรัพย์	หนี้สิน	ส่วนทุน
ครู	1,094,189	567,683	526,506	4.0	4.7	3.2
รัฐวิสาหกิจ	525,052	304,160	220,892	3.4	6.6	-0.7
ราชการอื่น	451,340	214,360	236,979	3.9	4.1	3.8
อุดมศึกษา	320,972	209,809	111,164	0.8	0.0	2.2
ตำรวจ	278,618	134,941	143,677	3.9	3.1	4.6
สาธารณสุข	271,257	136,360	134,898	7.0	8.4	5.7
เอกชน	232,736	115,690	117,046	6.1	8.6	3.7
โรงพยาบาล	130,160	73,208	56,952	6.5	7.2	5.6
ทหาร	128,914	57,304	71,610	2.1	1.3	2.7
รวม	3,433,238	1,813,514	1,619,723	4.0	4.7	3.1

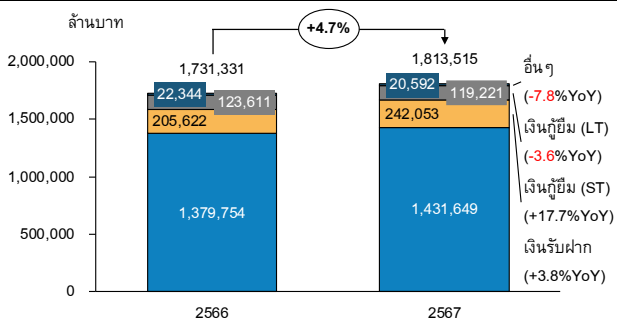
ที่มา : กรมตรวจบัญชีสหกรณ์

สำหรับทุนดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ที่ใช้ไปในปี 2567 เท่ากับ 3.43 ล้านล้านบาท เพิ่มขึ้น 4.0%YoY แบ่งเป็นส่วนของหนี้สิน 1.83 ล้านล้านบาท (52.8% ของทุนดำเนินงานทั้งหมด) เพิ่มขึ้น 4.7%YoY และส่วนของทุน 1.62 ล้านล้านบาท (47.2% ของทุนดำเนินงานทั้งหมด) เพิ่มขึ้น 3.1%YoY โดยทุนดำเนินงานส่วนใหญ่ยังคงมาจากแหล่งทุนภายในที่ได้จากการระดมทุนจากสมาชิกเป็นหลัก ซึ่งประกอบด้วยเงินรับฝากจากสมาชิก 1.43 ล้านล้านบาท เพิ่มขึ้น 3.8%YoY และทุนเรือนหุ้น 1.38 ล้านล้านบาท เพิ่มขึ้น 3.7%YoY สะท้อนพฤติกรรมทางการเงินที่ต่อเนื่องของสมาชิก ส่วนหนึ่งจากการเริ่มเข้าสู่ช่วงดอกเบี้ยขาสูง แต่อัตราดอกเบี้ยเงินฝากของสหกรณ์ออมทรัพย์ยังทรงตัวสูงกว่าธนาคารพาณิชย์ ส่งผลให้ความต้องการฝากเงินกับสหกรณ์ออมทรัพย์เพิ่มสูงขึ้น ขณะเดียวกัน สหกรณ์บางแห่งได้กู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินเพื่อเสริมสภาพคล่องในการปล่อยสินเชื่อแก่สมาชิก โดยในปี 2567 เงินกู้ยืมระยะสั้นเพิ่มขึ้น 17.7%YoY สะท้อนความต้องการใช้เงินทุนหมุนเวียนที่เพิ่มขึ้นในช่วงที่ต้นทุนทางการเงินเริ่มผ่อนคลาย ขณะที่ เงินกู้ยืมระยะยาวลดลง 3.6%YoY และหนี้สินอื่นๆ ลดลง 7.8%YoY แสดงถึงการบริหารโครงสร้างหนี้อย่างระมัดระวังเพื่อควบคุมภาระดอกเบี้ย ด้านส่วนของทุน สหกรณ์ออมทรัพย์มีทุนสำรองเพิ่มขึ้นเป็น 1.60 แสนล้านบาท และทุนเรือนหุ้นขยายตัวต่อเนื่องแตะ 1.38 ล้านล้านบาท ช่วยเสริมเสถียรภาพทางการเงินและรองรับการขยายสินเชื่อในอนาคต ด้านอัตราส่วนหนี้สินต่อทุน

ข้อมูล บทวิเคราะห์ และการแสดงความคิดเห็นต่างๆ ที่ปรากฏอยู่ในรายงานฉบับนี้ ได้จัดทำขึ้นบนพื้นฐานของแหล่งข้อมูลที่ได้รับการเปิดเผยจากผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ประกอบการวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมซึ่งเป็นเอกสารภายในของธนาคารแลนด์ แอนด์ เฮาส์ จำกัด (มหาชน) เท่านั้น ทั้งนี้ธนาคารฯ จะไม่รับผิดชอบความเสียหายใดๆ ทั้งปวงที่เกิดขึ้นจากการนำข้อมูล บทวิเคราะห์ การคาดหมาย และความคิดเห็นต่างๆ ที่ปรากฏในรายงานฉบับนี้ไปใช้ โดยผู้ที่ประสงค์จะนำไปใช้ต้องยอมรับความเสี่ยง และความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นเองโดยลำพัง

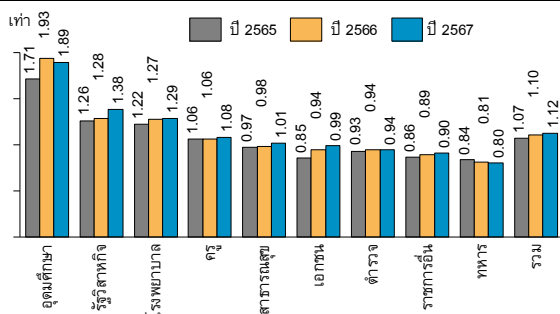
(D/E ratio) ของระบบเฉลี่ยอยู่ที่ 1.12 เท่า ปรับเพิ่มเล็กน้อยจาก 1.10 เท่าในปี 2566 เนื่องจากหนี้สินขยายตัวเร็วกว่าส่วนทุน โดยกลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์อุดมศึกษามี D/E สูงสุดที่ 1.93 เท่า รองลงมาคือกลุ่มรัฐวิสาหกิจ 1.38 เท่า และโรงพยาบาล 1.29 เท่า ตามลำดับ ทั้งนี้ การที่หนี้สินของสหกรณ์ส่วนใหญ่เป็นเงินรับฝากจากสมาชิกทำให้มีความผันผวนต่ำ เนื่องจากโอกาสที่สมาชิกจะถอนเงินออกพร้อมกันหมดค่อนข้างน้อย ส่งผลให้ระบบสหกรณ์ออมทรัพย์โดยรวมยังคงมีเสถียรภาพทางการเงินแข็งแกร่ง อย่างไรก็ตาม แนวโน้มในระยะต่อไปสหกรณ์ออมทรัพย์จำเป็นต้องบริหารโครงสร้างทุนและสภาพคล่องอย่างรอบคอบ เพื่อรักษาระดับผลตอบแทนแก่สมาชิกภายใต้ภาวะดอกเบี้ยขาลงและต้นทุนเงินฝากที่ยังทรงตัวสูง

รูปที่ 4 โครงสร้างหนี้สินของสหกรณ์ออมทรัพย์

ที่มา : กรมตรวจบัญชีสหกรณ์

รูปที่ 5 อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน (D/E) จำแนกรายประเภทสหกรณ์

ที่มา : กรมตรวจบัญชีสหกรณ์

ผลการดำเนินงานของธุรกิจสหกรณ์ออมทรัพย์

ด้านผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ปี 2567 ยังคงขยายตัวได้เล็กน้อย โดยมีกำไรสุทธิรวม 101,573 ล้านบาท เพิ่มขึ้น 1.1%YoY ชะลอลงจากปี 2566 ที่เติบโต 5.4%YoY สะท้อนแรงกดดันจากต้นทุนทางการเงินที่อยู่ในระดับสูงต่อเนื่อง แม้รายได้รวมจะเพิ่มขึ้นเป็น 167,755 ล้านบาท (+2.5%YoY) จากการขยายตัวของรายได้ดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมตามพอร์ตสินเชื่อที่เติบโต 7.6%YoY อย่างไรก็ดี ค่าใช้จ่ายรวมเพิ่มขึ้นในอัตราที่สูงกว่าที่ 4.6%YoY ส่งผลให้ส่วนต่างกำไรปรับลดลง เมื่อพิจารณารายประเภทสหกรณ์พบว่า สหกรณ์ออมทรัพย์ครูยังคงเป็นกลุ่มที่มีกำไรสูงสุดที่ 33,949 ล้านบาท เพิ่มขึ้น 2.8%YoY สะท้อนการมีฐานสมาชิกขนาดใหญ่และคุณภาพพอร์ตสินเชื่อที่ยังมั่นคง ขณะที่กลุ่มรัฐวิสาหกิจและกลุ่มอุดมศึกษามีกำไรลดลง 11.8%YoY และ 4.1YoY ตามลำดับ จากการชะลอตัว

ของกำไรและค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นสูง ทั้งนี้ ในภาพรวมอัตรากำไรสุทธิ (NPM) ของระบบสหกรณ์ออมทรัพย์ยังอยู่ในระดับสูงที่ประมาณ 60.6% เปรียบเทียบกับปี 2566 แสดงถึงความสามารถในการทำกำไรที่มั่นคงของสหกรณ์ออมทรัพย์ แม้ต้องเผชิญแรงกดดันจากต้นทุนทางการเงินและข้อจำกัดด้านการลงทุนตามกฎหมายกระทรวงใหม่ แต่ระบบสหกรณ์ออมทรัพย์ยังคงรักษาความสามารถในการทำกำไรและเสถียรภาพทางการเงินได้ดีภายใต้บริบทดอกเบี้ยขาลง

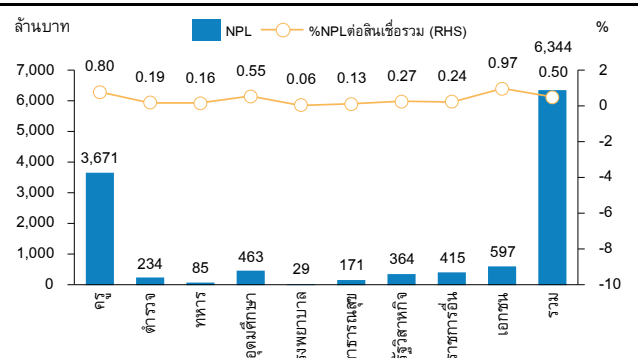
ตารางที่ 3 ผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ ปี 2567

ประเภทสหกรณ์	ผลการดำเนินงาน (ล้านบาท)			เปลี่ยนแปลง (%YoY)		
	รายได้	ค่าใช้จ่าย	กำไร	รายได้	ค่าใช้จ่าย	กำไร
ครู	57,694	23,745	33,949	2.8	2.7	2.8
รัฐวิสาหกิจ	23,544	10,630	12,915	-3.7	8.4	-11.8
ราชการอื่น	21,908	7,198	14,710	3.7	-2.6	7.2
ตำรวจ	16,826	5,360	11,466	2.7	7.8	0.5
สาธารณสุข	14,400	4,829	9,572	6.6	6.8	6.5
อุดมศึกษา	11,735	6,189	5,546	0.9	5.8	-4.1
เอกชน	9,463	3,989	5,474	7.5	8.9	6.6
ทหาร	6,531	2,167	4,364	1.4	4.2	0.1
โรงพยาบาล	5,653	2,076	3,578	7.5	12.6	4.7
รวม	167,755	66,182	101,573	2.5	4.6	1.1

ที่มา : กรมตรวจบัญชีสหกรณ์

คุณภาพสินเชื่อของสหกรณ์ออมทรัพย์ ณ เดือนมิถุนายน 2568 ในภาพรวมยังทรงตัวอยู่ในระดับต่ำใกล้เคียงกับช่วง 2 ปีที่ผ่านมา (%NPL ณ สิ้นปี 2566 อยู่ที่ระดับ 0.48%) ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นผลจากโครงสร้างลูกหนี้ที่ส่วนใหญ่เป็นข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ ทำให้มีการหักเงินเดือนชำระหนี้โดยตรงและลดความเสี่ยงด้านเครดิตของระบบ โดยมีสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ทั้งสิ้น 6,344 ล้านบาท คิดเป็นอัตราส่วนหนี้เสียต่อสินเชื่อรวม (%NPL) เท่ากับ 0.50% โดยสหกรณ์ออมทรัพย์ครูยังคงมีหนี้เสียมากที่สุดจำนวน 3,671 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนถึง 57.9% ของสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ทั้งระบบสหกรณ์ออมทรัพย์ ขณะที่สหกรณ์ออมทรัพย์เอกชนมีอัตราส่วนหนี้เสียต่อสินเชื่อรวมสูงที่สุดที่ระดับ 0.97% โดยภาพรวมยังสะท้อนความแข็งแกร่งของคุณภาพสินทรัพย์ในระบบสหกรณ์ออมทรัพย์ ซึ่งอยู่ในระดับดีกว่ามาตรฐานสินเชื่อภาคครัวเรือนของธนาคารพาณิชย์อย่างมีนัยสำคัญ

รูปที่ 6 คุณภาพสินเชื่อ จำแนกรายสหกรณ์ ณ มิ.ย. 2568

ที่มา : กรมตรวจบัญชีสหกรณ์

แนวโน้มการเติบโตของธุรกิจ

แนวโน้มการเติบโตของธุรกิจสหกรณ์ออมทรัพย์ในระยะ 1 ปีข้างหน้า คาดว่าจะขยายตัวในระดับต่ำใกล้เคียงกับช่วงที่ผ่านมา โดยมีแรงกดดันจากทั้งภาวะเศรษฐกิจในประเทศที่ฟื้นตัวช้าและภาวะดอกเบี้ยขาลง ซึ่งแม้จะช่วยลดต้นทุนทางการเงินของสหกรณ์ แต่ก็ส่งผลให้ผลตอบแทนจากการลงทุนในตราสารหนี้และเงินฝากระยะสั้นลดลงตามไปด้วย ขณะที่รายได้ดอกเบี้ยจากสินเชื่อสมาชิกมีแนวโน้มขยายตัวชะลอตัวตามภาวะเศรษฐกิจและสถานการณ์หนี้ที่ยังอยู่ในระดับสูง โดยคาดว่าอัตราการเติบโตของสินเชื่อในระบบสหกรณ์ออมทรัพย์ในปี 2568 จะชะลอตัวจากช่วง 3 ปีก่อนหน้าที่เติบโตเฉลี่ย 6-7% สอดคล้องกับข้อมูลจากธนาคารแห่งประเทศไทยที่ระบุว่าอัตราการขยายตัวของสินเชื่อสหกรณ์ออมทรัพย์ที่ให้แก่ภาคครัวเรือนในไตรมาส 2/2568 ขยายตัวเพียง 0.8%QoQ ต่ำสุดในรอบกว่า 7 ไตรมาส สะท้อนแรงส่งของอุปสงค์สินเชื่อที่อ่อนแรงลง โดยเฉพาะในกลุ่มข้าราชการและรัฐวิสาหกิจที่มีภาระหนี้คงค้างสูงกว่าระดับก่อนโควิด ในด้านอุปทาน สหกรณ์ออมทรัพย์ส่วนใหญ่ยังคงมีฐานะทางการเงินที่มั่นคง โดยเฉพาะกลุ่มขนาดใหญ่ (สหกรณ์ครูและรัฐวิสาหกิจ) ที่ยังมีระดับเงินทุนและสภาพคล่องในเกณฑ์ดี อย่างไรก็ตาม กลุ่มสหกรณ์ขนาดกลางและขนาดเล็กบางแห่งยังเผชิญข้อจำกัดด้านทุนหมุนเวียน ทำให้ต้องพึ่งพาเงินกู้จากสถาบันการเงินเพื่อเสริมสภาพคล่อง ซึ่งเพิ่มความเปราะบางด้านโครงสร้างต้นทุนในระยะต่อไป นอกจากนี้ การบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยการฝากเงินและการลงทุนของสหกรณ์ พ.ศ. 2567 อย่างเข้มงวดมากขึ้น โดยกำหนดให้การลงทุนต่อรายต้องไม่เกิน 10% ของทุนรวม ได้ส่งผลจำกัดความสามารถในการหาผลตอบแทนจากการลงทุน (Search for Yield) ของสหกรณ์ โดยเฉพาะในช่วงที่อัตราผลตอบแทนพันธบัตรและตราสารภาครัฐปรับเข้าสู่รอบขาลง

อย่างไรก็ตาม ความเสี่ยงเชิงโครงสร้างของระบบเริ่มปรากฏชัดมากขึ้น โดยเฉพาะจากสินเชื่ออุปโภคบริโภคที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (Non-Productive Loan) ซึ่งมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง ขณะที่การปล่อยสินเชื่อจำนวนมากยังขาดระบบประเมินภาระหนี้รวมที่รัดกุม หลายสหกรณ์อาศัยเพียงข้อมูลรายได้หรือผู้ค้ำประกัน ส่งผลให้สมาชิกบางกลุ่มกู้ยืมเกินศักยภาพและต้องหมุนหนี้ข้ามสหกรณ์ นอกจากนี้ การที่สหกรณ์ส่วนใหญ่ยังไม่เชื่อมโยงฐานข้อมูลเครดิตบูโร ทำให้ลูกหนี้กว่า 2.8 ล้านคนอยู่นอกระบบข้อมูลเครดิต เพิ่มความเสี่ยงต่อ “หนี้ซ่อนเร้น” ที่อาจขยายผลสู่ความเปราะบางเชิงระบบของภาคการเงินในระยะต่อไป ทั้งนี้ ในภาพรวมธุรกิจสหกรณ์ออมทรัพย์ยังคงมีเสถียรภาพทางการเงินในเกณฑ์ดี สะท้อนจากอัตราส่วนหนี้สินต่อทุน (D/E) เฉลี่ยเพียง 1.12 เท่า และอัตราหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL) อยู่ในระดับต่ำที่ 0.5% ของสินเชื่อรวม ซึ่งดีกว่ามาตรฐานสินเชื่อครัวเรือนของธนาคารพาณิชย์อย่างมีนัยสำคัญ อันเป็นผลจากโครงสร้างลูกหนี้ที่ส่วนใหญ่เป็นข้าราชการและรัฐวิสาหกิจซึ่งมีรายได้มั่นคงและชำระหนี้ผ่านระบบหักเงินเดือนอัตโนมัติ ช่วยลดความเสี่ยงด้านเครดิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ การปรับลดอัตราดอกเบี้ยนโยบายจะช่วยลดต้นทุนการกู้ยืมของสหกรณ์ออมทรัพย์ส่งผลดีต่อความสามารถในการทำกำไร ในภาวะที่การเติบโตของสินเชื่อใหม่ยังถูกจำกัดจากระดับหนี้ครัวเรือนที่อยู่ในระดับสูง

LH BANK BUSINESS RESEARCH

ดร. ธนพล ศรีธัญพงศ์
ผู้อำนวยการอาวุโส สายงานวิจัยธุรกิจ

ณัฐชาติ วิรุฬห์ศิว
นักวิเคราะห์อาวุโส (Industry)

ธรินทร์ ศรีทองเต็ม
นักเศรษฐศาสตร์อาวุโส

เชียวชาญ ศรีชัยยา
นักวิเคราะห์อาวุโส (Industry)

วิไลนดา ดิสรเตติวัฒน์
นักเศรษฐศาสตร์อาวุโส

วัชรพันธ์ นิยม
นักวิเคราะห์อาวุโส (Industry)

ณวัชร หันสุเวช
นักวิเคราะห์อาวุโส (Thematic)

ศรีอำไพ อิงคกิตติ
นักวิเคราะห์อาวุโส (Industry)

วิจัยธุรกิจ ธนาคารแลนด์ แอนด์ เฮาส์ จำกัด (มหาชน)

ฉบับ

เข้าใจ

ตอบโจทย์

Scan Here

For More Articles

<https://www.lhbank.co.th/economic-analysis/>